

Turinys

Įvadas 4

I skyrius. Žemė ir žmogus 5

1. Vidinė Žemės sandara ir paviršiaus įvairovė 6
2. Hidrosfera 9
3. Pasaulinis vandenynas 11
4. Atmosfera 14
5. Geografinė sfera ir jos dėsniumai 18
6. Žmogus visuomenėje 20
7. Žmogaus kilmė ir žmonijos priešistorė 24
8. Visuomenė ir jos raida 28

I skyriaus klausimai ir užduotys 32

II skyrius. Europa 33

9. Europos gamta 34
10. Graikija – Vakarų civilizacijos lopšys 36
11. Graikų kultūra 40
12. Romos valstybės raida 44
13. Romėnų kultūrinis palikimas 48
14. Ankstyvieji viduramžiai 52
15. Brandieji viduramžiai 56
16. Vėlyvieji viduramžiai 61
17. Naujųjų laikų išvakarės 66
18. Europos valstybių raida naujaisiais amžiais 71
19. Didžioji Prancūzijos revoliucija ir Napoleono epocha 76
20. Pramonės perversmas ir nacionalinių valstybių kūrimasis Europoje 81
21. Pirmasis pasaulinis karas 86
22. Europa po Versalio taikos 91
23. Antrasis pasaulinis karas 96
24. Europa šaltojo karo metais 100
25. Šaltojo karo pabaiga ir permainos Europoje 104
26. Europos Sąjunga 107
27. Nacionaliniai santykiai 110
28. Gyventojų ir gyvenviečių geografija 113
29. Europos ekonominė erdvė: regionai ir kontrastai .. 116
30. Energetikos ištekliai ir energijos tiekimo geografija 118
31. Europos pramonė 121
32. Pramonės šakų geografija 124
33. Europos žemės ūkis 127
34. Europos transportas 130
35. Baltoskandija 133
36. Rusija 136
37. Nepriklausomų Valstybių Sandrauga 139

II skyriaus klausimai ir užduotys 142

III skyrius. Azija 145

38. Azijos gamtos ypatumai 146
39. Pietvakarių Azija senovėje ir viduramžiais 148
40. Dabartinė Pietvakarių Azija 151
41. Indijos ir Kinijos istorija 154
42. Indijos ir Kinijos gyventojai 159
43. Indijos ir Kinijos ūkis 162
44. Japonijos istorija ir ekonomikos raida 166
45. Šiuolaikinė Japonija 169
46. Kylanti Rytų Azija 172

III skyriaus klausimai ir užduotys 175

Sąvokų žodynelis 176

IV skyrius. Amerika 184

47. Gamtos ypatumai	186
48. Lotynų Amerika nuo senųjų civilizacijų iki šių dienų	190
49. Nuo 13 kolonijų iki galingiausios pasaulio valstybės	196
50. Amerikos gyventojai ir kultūros	204
51. Lotynų Amerikos ūkis	207
52. Šiaurės Amerikos ūkis	211
IV skyriaus klausimai ir užduotys	215

V skyrius. Afrika. Australija ir Okeanija. Antarktida.....216

53. Afrikos gamtos ypatumai	218
54. Afrika nuo pirmųjų gyventojų iki XVI amžiaus.....	221
55. Afrika XVI–XX amžiuje	224
56. Dabartinis Afrika politinis žemėlapis ir gyventojai	227
57. Afrikos ūkis	230
58. Australija ir Okeanija. Antarktida.....	233
V skyriaus klausimai ir užduotys	239

VI skyrius. Lietuva..... 240

59. Lietuvos geografinė aplinka.....	242
60. Gamtos išteklių	245
61. Nuo pirmųjų gyventojų iki valstybės susikūrimo ...	248
62. Lietuvos valstybės susikūrimas. Ankstyvoji monarchija.....	251
63. Lietuvos valstybė nuo krikšto iki Liublino unijos. Luominės visuomenės susiformavimas.....	256
64. LDK Abiejų Tautų Respublikoje nuo Liublino unijos iki XVII a. pabaigos.....	261
65. LDK Abiejų Tautų Respublikoje XVIII amžiuje	266
66. Rusijos valdžioje XIX a. pirmojoje pusėje.....	270
67. Rusijos valdžioje XIX a. antrojoje pusėje	274
68. Valstybės atkūrimas.....	278
69. Lietuvos Respublikos politinė raida tarpukario metais	281
70. Lietuvos Respublikos laimėjimai	284

71. Okupacija 1940–1944 metais	287
72. Lietuva 1944–1953 metais	290
73. Sovietų Lietuva 1953–1985 metais	293
74. Politinė raida 1985–2003 metais	297
75. Lietuvos teisės ir konstitucijos raida	301
76. Lietuvos gyventojai	307
77. Ūkio transformaciniai procesai. Energetika	310
78. Pramonė ir bioproductinis ūkis	312
79. Paslaugos ir užsienio prekyba.....	315
80. Lietuvos vidaus ir užsienio integraciniai procesai.....	317
VI skyriaus klausimai ir užduotys	321

VII skyrius. Šiuolaikinis pasaulis 322

81. Pasaulio politinis žemėlapis	324
82. Valstybių tipologija ir regionai	327
83. Demografiniai procesai ir urbanizacija	330
84. Pasaulio ūkis ir tarptautinė prekyba	334
85. Infrastruktūra ir transportas	338
86. Ryšiai – informacinės erdvės garantas	342
87. Kultūrų geografija	345
88. Turizmo geografija.....	347
89. Šiuolaikinio pasaulio geopolitinis vaizdas.....	350
90. Globalizacija	353
91. Ekologinės problemos ir aplinkosauga.....	356
VII skyriaus klausimai ir užduotys	359

Sąvokų žodynelis	360
------------------------	-----